

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1990

BRNO 1993

2.7. VRCHOLNÝ STŘEDOVĚK AŽ NOVOVĚK

DRUHÁ SEZÓNA VÝZKUMU DROBNÉHO STŘEDOVĚKÉHO OPEVNĚNÍ V JAVORNÍKU-VSI (okr. Šumperk)

Zdeněk Brachtl, OVM Šumperk - pracoviště Jeseník
Marie Gronychová, OVM Šumperk
(Tab. 35:1)

Zjišťovací výzkum volně navázal na drobné práce uskutečněné ve 30. letech našeho století a na geofyzikální měření, které bylo provedeno roku 1984. Výkopové práce byly zahájeny již r. 1989 položením dvou sond v místech bývalého příkopu. Letošní sezóna byla započata na začátku července a ukončena pořízením dokumentace v polovině listopadu. Krátkodobě byly práce zajištěny studentskou letní brigádní výpomocí.

Hlavní práce se soustředily na dokončení hlavní sondy, která přetřala celou lokalitu. Byla otevřena sonda I C-D/90 o rozměrech 18x1,5 m, takže celková délka hlavní sondy činí 28 metrů. Na ni byla vedena kolmo sonda II B-C/90. Pod svrchní štěrkopísčitou vrstvou se nacházela požárová vrstva s četnými uhlíky a zlomky středověké keramiky. Pod kulturní vrstvou byla zjištěna opět štěrkopísčitá náplava, proložená místy mezi vrstvičkou jemného písku. Mikrosondy v úseku I C byly vedeny až do hloubky 260 cm od povrchu stávajícího terénu. Další ověřovací práce musely být ukončeny pro spodní vodu.

K nejvýznamnějším nálezům patří objev dvou zlomků den s hrnčířskými značkami, drobný bronzový terčík a početnější zastoupení zlomků červeně malované hrnčiny. Keramické zlomky s příměsí grafitu se podařilo získat jen nepatrně.

Z kulturní vrstvy bylo odebráno několik vzorků zeminy k dalšímu rozboru. Vzorky spolu s uhlíky byly předány do paleobotanického oddělení AÚ Brno - expozitura v Opavě k odbornému zpracování. Výzkumem se podařilo za dva roky získat kolem 2 000 nálezů.

Zweite Grabunssaison einer kleinen mittelalterlichen Befestigung in Javorník-Ves (Bez. Šumperk). Die Feststellungsgrabung im Jahre 1990 auf der Festungsstätte bei der Kirche des Hl. Kreuzes knüpfte an die Grabung aus dem J. 1989 an. Es wurde der Hauptsuchgraben durch die Lokalität in einer Gesamtlänge von 28 m und einer Breite von 1,5 m beendet; senkrecht zu diesem führten wir einen weiteren Suchgraben. Unter der schotterandigen Oberschicht lag die Brandkulturschicht mit Holzkohlepartikeln und Bruchstücken mittelalterlicher Keramik, darunter dann eine weitere schotterandige Anschwemmung. Zu den bedeutendsten Funden gehören 2 Bodenbruchstücke mit Töpferzeichen, eine bronzene Scheibe und zahlreiche Fragmente rot bemalter Tonware. Insgesamt hat man im Laufe von 2 Saisonen an 2 000 Funde gewonnen.

DOHLED PŘI STAVEBNÍCH PRACÍCH V AREÁLU KLÁŠTERA PORTA COELI V PŘEDKLÁŠTEŘÍ U TIŠNOVA (okr. Brno-venkov)

Jiří Doležel, Okresní muzeum Brno-venkov, Tišnov

1. Hospodářský dvůr v jižním předpolí kláštera - dohled na budování tzv. "integrovaného centra občanské vybavenosti", široce diskutované stavby porušující JV okrajovou část klášterního areálu (srov. CHUDÁREK 1991), se po vyhloubení stavební jámy na místě barokního klášterního hospodářského dvora, obvodové zdi kláštera a klášterní zahrady v říjnu r. 1990 musel omezit už jen na ohledání stěn stavební jámy a na sledování dalších, objemově už daleko méně rozsáhlých

stavebních zásahů do terénu. V blízkosti místa, kde již 28. října 1990 vyzvedl a do muzea odevzdal V. Růžička do mladšího objektu vtroušený keramický materiál 13. a 14. století (6 zlomků a 2 fragmenty mladších dlaždic), se podařilo 11. března 1991 zaznamenat menší zahloubený objekt, kotlovitou jámu s vypálenou mazanicí při dně, obsahující keramiku (8 ks ze spodních částí nádob) ze starších úseků 14. století (oba objekty lokalizovány do okolí bodu na St. mapě 1:5 000 odvozené, listu Tišnov 4-0 z r. 1988 vzdáleného 49 mm od J a 260 mm od Z okraj. sekč. čáry, na mírném, na V orientovaném svahu 262 - 263 m n. m.). Později (12. června 1991) byla ještě archeologicky ověřena datace stavbou porušené jižní ohradní zdi kláštera, budované podle údajů písemných pramenů r. 1662 (KONEČNÝ 1988, 6), a to při jejím styku s budovou první brány na JV (na téže mapě Tišnov 4-0 52 mm od J a 265,5 mm od Z okraj. sekč. čáry). O 10 cm oboustranně rozšířený základ zdi 3,3 m vysoké a 1,1 m silné byl skutečně zahlouben do vrstev s keramikou 16. a 17. století (vedle skleněného zlomku evidováno 8 keramických fragmentů).

2. Proboštství - v březnu 1991 byla členy ZO ČSS č. 6-07 Tišnovský kras čištěna středověká studna, přisazená původně k J líci obvodové gotické hradby kláštera a až druhotně pojatá do interiéru renesanční budovy proboštství (KONEČNÝ 1988, 43, 81, obr. 85-88). Byl vytěžen asi 150 cm mocný recentní zásyp, neobsahující žádné starší nálezy, konstatován byl částečný posun a sesuv kónicky se zužujícího věnce studny z lomového kamene až ke dnu rozměrů 0,7x0,5 m (původně asi 1,1x1,0 m), v úrovni 6,7 m pod úrovní dnešní podlahy; přítok vody zaznamenán asi 60 cm nade dnem.

Literatura

CHUDÁREK, Z. 1991: Brána nebeská. Nedělní Lidové noviny. 1. VI. 1991, 10.

KONEČNÝ, L. 1988: Klášter Porta Coeli v Předklášteří u Tišnova - proboštství (sic.).

Podpovrchový stavebně-historický průzkum. SÚRPMO Praha - středisko Brno.

Aufsicht bei Bauarbeiten im Areal des Klosters Porta Coeli in Předklášteří bei Tišnov (Bez. Brno-venkov). Aufmerksamkeit wurde vor allem dem südlichen Klostervorfeld gewidmet, wo der Aufbau eines neuen Restaurations- und Geschäftsmehrzweckbaues erstlich die wirtschaftlichen Klosterräume zerstörte - eingerissen wurde hier ein Teil des barocken Wirtschaftshofes, die Umfassungsmauer des Klosters und ein Teil des alten Klostergartens wüstete hier. Nach dem unangekündigten Aushub einer Baugrube im Herbst 1990 konnten nun schon in ihren Wänden im J. 1990 und 1991 nur zwei eingetieftete Objekte mit Keramik aus dem 13. und 14. Jh. erfaßt werden, archäologisch konnte die Datierung der südlichen Umfassungsmauer des Klosters zum J. 1662, aus schriftlichen Quellen bekannt, beglaubigt werden.

Das Ausputzen des mittelalterlichen, 6,7 m tiefen Brunnens im Interieur der Klosterpropstei brachte keine älteren Artefakte, lediglich eine Präzisierung einiger Konstruktionsdetails.

DVĚ AKCE VE STŘEDOVĚKÉM JÁDRU MĚSTA VYŠKOVA (okr. Vyškov)

Jiří Doležel, Okresní muzeum Brno-venkov¹⁾

I. Kaple sv. Anny a městský špitál

Objekt s pop. č. 121/6 na předměstí před bývalou Olomouckou branou je situován v JV frontě Dukelské ulice, v inundačním terénu poblíž protékající Hané, 243 m n. m. (St. mapa 1:5 000 odvozená, 1980, list Vyškov 7- 7:336 mm od J a 247 mm od Z okraj. sekč. čáry). Kaple, stavěná ve vyznívajících gotických formách na přelomu 15. a 16. století, je drobnou, neorientovanou stavbou obdélníkovitého půdorysu, uzavřenou na severovýchodě třemi stranami šestiúhelníka, se čtvercovou barokní sakristií, přistavěnou k JV boku. Jednopatrová renesanční

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1990

<i>Vydává:</i>	Archeologický ústav Akademie věd ČR Brno Koliště 19
<i>Odpovědný redaktor:</i>	Dr. Jaroslav Tejral
<i>Redakce:</i>	Dr. Eduard Droberjar (vedoucí redaktor) Dr. Lumír Poláček, Dagmar Vorlíčková
<i>Překlady:</i>	Dr. R. Tichý, E. Tichá
<i>Kresby:</i>	A. Krechlerová a autoři příspěvků
<i>Na titulním listě:</i>	bronzový přívěsek z depotu v Polešovicích
<i>Tisk:</i>	Tiskárna Gloria, Rosice u Brna
<i>Evidenční číslo:</i>	ÚVTEI-73332
<i>Vydáno jako rukopis:</i>	450 kusů